

Oddelek za slavistiko

Krajša zgodovina oddelka in predmet poučevanja

Snovanje slavistike v Ljubljani se je začelo hkrati z ustanavljanjem Univerze v Ljubljani. Novembra 1918 je bil izdelan koncept postopnega ustanavljanja visokošolskih ustanov, najprej ustanovitev knjižnice, nato vseučilišča in akademije. Pri njihovi ustanovitvi je aktivno sodeloval svetovno znani slavist, akad. prof. dr. Rajko Nahtigal (1877–1958).

Vseučiliška komisija je 8. 3. 1919 ustanovila podkomisije za pripravo univerzitetnega pouka. Podkomisija za filozofsko (tj. modroslovno) fakulteto je poročilo z osnovnim načrtom organizacije, ki je predvideval 33 osnovnih stolic, podala 25. 3. 1919. Slavistična študijska tematika je bila uvrščena v razdelek 18 (Slovanska filologija) in sestavljena iz štirih stolic: dveh za splošno slovansko filologijo (za lingvistiko in slovansko literaturo) ter dveh za področje slovenskega jezika in literature; dodana jim je bila še izvedbena perspektiva profesure *ad personam* za srbohrvatski jezik in literaturo. Stolice so bile organizacijsko povezane v Seminar za slovansko filologijo.

Deset let po ustanovitvi je bil Seminar za slovansko filologijo velik inštitut s petimi rednimi profesorskimi stolicami in dvema lektoratoma. Stolice so bile še vedno razdeljene tako, kot so jih zastavili leta 1919. V prvem študijskem letu je potekal ruski lektorat I in II, v drugem semestru študijskega leta 1921/22 pa lektorat za ruski jezik in lektorat za češki jezik.

Seminar za slovansko filologijo oz. Inštitut za slovansko filologijo, kakor se je preimenoval v tridesetih letih, je bil tudi pobudnik nekaterih pomembnih dejanj, npr. leta 1935 ustanovitve Slavističnega društva v Ljubljani in njegovega glasila *Slovenski jezik*, leta 1948 ustanovitve *Slavistične revije* in leta 1956 revije *Jezik in slovstvo*, ki izhajata še danes.

Inštitut za slovansko filologijo se je v študijskem letu 1959/60 znova preimenoval v Seminar za slovansko filologijo, 1962/63 je postal Oddelek za slovanske jezike in književnosti, v sedemdesetih letih se je imenoval Pedagoško-znanstvena enota za slovanske jezike in književnosti, v osemdesetih letih pa znova Oddelek za slovanske jezike in književnosti.

V študijskem letu 1959/60 je bilo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani mogoče študirati naslednje slavistične predmete: slovenščino, srbohrvaščino, ruščino, od študijskega leta 1962/63 pa še primerjalno slovansko jezikoslovje. Tako so se organizacijsko in vsebinsko še bolj začele kazati različne naloge in cilji slavističnih študijskih smeri: slovenistike kot temeljne vede o maternem jeziku na eni strani ter rusistike in srbokroatistike, ved o sorodnih, vendar tujih jezikih, in primerjalne slavistike, ki postavlja tako slovenščino kot druge slovanske jezike v širši zgodovinskojezikovni kontekst, na drugi strani.

Po programski reformi v študijskem letu 1984/85 so bile študijske skupine štiri: slovenistika, srbokroatistika z makedonistiko, rusistika in primerjalno slovansko jezikoslovje.

Leta 2002 se je Oddelek za slovanske jezike in književnosti razdelil na Oddelek za slovenistiko in Oddelek za slavistiko. Premišljeno izpeljana razdružitev skupnega oddelka, ki je po eni strani sledila zgledom univerzitetnega študija nacionalnega jezika, jezikoslovne in literarne vede, po drugi pa študiju sorodnih jezikov, literatur in kultur, je omogočila nadaljevanje dotedanjih oblik pedagoškega in raziskovalnega dela, izostrila specifične predmetnih področij in metodoloških pristopov, hkrati pa zagotovila nadaljevanje izročila, ki sega v sam začetek ustanovitve Univerze in Seminarja za slovansko filologijo.

Oddelek za slavistiko je imel v prvem študijskem letu samostojnega obstoja tri študijske

smeri (Primerjalno slovansko jezikoslovje, Ruski jezik in književnost, Hrvaški, srbski in makedonski jezik s književnostmi) in štiri slovanske lektorate (češčina, poljščina, slovaščina in bolgarščina) kot izbirne dopolnilne predmete. V študijskem letu 2004/05 se je vsebinska ponudba ljubljanske slavistike razširila s tremi novimi študijskimi smermi: Češki jezik in književnost, Poljski jezik in književnost ter Slovaški jezik in književnost.

V študijskem letu 2009/10 so se začeli izvajati bolonjski študijski programi, in sicer: Primerjalno slovansko jezikoslovje, Južnoslovanski študiji, Bohemistika, Polonistika, Slovakistika in Rusistika, 2010/11 pa še enopredmetni program Zahodnoslovanski študiji. Ti univerzitetni prvostopenjski in drugostopenjski študijski programi s področja slovanskih jezikov, literatur in kultur dolgo in bogato tradicijo slovanskih filoloških študijev združujejo z novimi metodami in sodobnimi pogledi. Primerjalno proučevanje zgodovine slovanskih jezikov in študiji posameznih slovanskih kultur so prilagojeni sodobni kulturni in sociolingvistični situaciji, saj tradicionalne pristope k študiju tujih jezikov in književnosti dopolnjuje širša kulturološka obravnava.

Študijski program Primerjalno slovansko jezikoslovje temelji na zgodovinskoprimerjalnem, kontrastivnem in tipološkem študiju slovanskih jezikov s posebnim ozirom na slovenščino in

seznanjanju s praslovanščino kot genetskim izhodiščem ter se ukvarja predvsem z jezikovno rekonstrukcijo, jezikovnimi strukturami in njihovimi značilnostmi ter genetskim razmerjem med slovanskimi jeziki, z arealnim jezikoslovjem, slovenskim in slovanskim imenoslovjem, etimologijo kot metodo in vedo o izvoru besedja in pomena, jezikovnimi in kulturološkimi vidiki stare cerkvene slovanščine kot prvega slovanskega knjižnega jezika ter z literarno in skupno kulturno dediščino vseh slovanskih jezikov.

Rusistika ima na ljubljanski slavistiki dolgo znanstveno in pedagoško tradicijo, ki je danes nadgrajena s sodobnimi meddisciplinarnimi kulturološkimi pristopi. Primerjava sodobnih jezikovnih pojavov v ruščini in slovenščini, dopolnjena z zgodovinskimi vidiki, sociolingvistiko in drugimi jezikoslovnimi področji, omogoča osnovo za znanstveno obravnavo, za poučevanje ruščine in za praktično jezikovno kompetenco. Ruska avtohtona literarnovedna tradicija, ki je pomembno vplivala tudi na premike v literarni vedi v svetu, je osnova za doseganje literarnovednih kompetenc in razumevanje posebnosti, ki opredeljujejo rusko kulturo.

Program Južnoslovanski študiji je delno spremenjen in delno nadgrajen program študija neslovenskih južnoslovanskih vsebin, ki na Univerzi v Ljubljani z različnimi poimenovanji

obstaja od njene ustanovitve. Študij se je sprva povezoval s študijem slovenščine, nato s študijem ruščine in drugih jezikov, pozneje pa z vsemi študiji na Filozofski fakulteti in tudi z nekaterimi študiji na drugih fakultetah. Posebna pozornost je namenjena primerjalnemu pristopu in obravnavi pojavov, sorodnih, podobnih ali nasprotnih v nacionalnih južnoslovanskih književnostih in jezikih. Preimenovanje študijskega programa v Južnoslovanski študiji ne pomeni zgolj spremembe imena, temveč tudi vsebine; k obstoječim temeljnim področjem je dodan večji delež kulturoloških vsebin in bolgarščine (ki je pred tem obstajala samo na ravni lektorata).

Bohemistika ima na ljubljanski slavistiki dolgo tradicijo, na katero se je navezal leta 2004 vpeljani študij češkega jezika in književnosti. Poučevanje in raziskovanje češkega jezika in književnosti se opira na češko jezikoslovno, literarno in literarnovedno tradicijo, ki jo razlaga v kontekstu slovenske.

Slovenska polonistika ima predzgodovino v tvornih slovensko-poljskih kulturnih in literarnih stikih od prve polovice 19. stoletja naprej, njen univerzitetni zarodek na ljubljanski slavistiki pa je bil lektorat poljščine, ki so ga uvedli leta 1947 in je deloval do leta 2004, ko je bila ustanovljena katedra za polonistiko. Ljubljanski študijski program Polonistika ima dve razpoznavni potezi – izhaja iz dognanj slovenske

polonistične refleksije, s čimer na izviren način vsebinsko bogati polonistično vedo in se v znamenju metodološkega pluralizma odpira k tvornim pobudam poljskih univerzitetnih in znanstvenih stališč.

Tudi slovakistika se je razvila iz obstoječega lektorata slovaščine, ki ima sedemdesetletno, predvsem literarno tradicijo. Od leta 2004 se v okviru študijske smeri slovakistika razvija kot samostojna stroka na področju jezikoslovja in literarne vede v tesni povezavi s ključnimi raziskovalnimi in pedagoškimi institucijami na Slovaškem. Zahodnoslovanske filologije so tesno povezane s partnerskimi univerzami v Bratislavi, Krakovu in Pragi ter v okviru Srednjeevropske akademske iniciative.

Četudi se je študij slavistike metodološko in vsebinsko ves čas razvijal in sledil novim raziskovalnim pristopom, je do bolonjske preнове programov vendarle več kot pol stoletja potekal v okviru bolj ali manj nespremenjenega modela. Zato je Oddelek za slavistiko preno vo programov izkoristil tudi za globlje posege v tradicijo študijskega procesa, ki jih je narekovala naravna posledica razvoja slavističnih strok, kot se na ljubljanski univerzi predavajo od začetka obstoja Univerze. Ljubljanska slavistika ima pomembno vlogo pri sooblikovanju slavističnih središč na stičišču slovanskih svetov in njihovega stika z neslovanskimi kulturnimi okolji. Ker so bile nekoč tesne kulturne, družbene in gospodarske povezave tega prostora za več kot pol stoletja prekinjene, posamezna kulturna območja pa med seboj ločena, ima slavistika pomembno vlogo tudi kot nosilka in pobudnica (spo)razumevanja, sodelovanja in razvijanja refleksije o zgodovinski vlogi, sodobnih oblikah in perspektivah za prihodnost še tvornejših in uporabnejših oblik sodelovanja.

Oddelek za slavistiko

Študijski programi

1. stopnja	2. stopnja
Češki jezik in književnost – dvopredmetni	Češki jezik in književnost – dvopredmetni
Južnoslovanski študiji – dvopredmetni	Južnoslovanski študiji – dvopredmetni
Polonistika – dvopredmetni	Polonistika – dvopredmetni
	Polonistika – dvopredmetni pedagoški
Primerjalno slovansko jezikoslovje – dvopredmetni	Primerjalno slovansko jezikoslovje – dvopredmetni
Rusistika – dvopredmetni	Rusistika – dvopredmetni
	Rusistika – dvopredmetni pedagoški
Slovakistika – dvopredmetni	Slovakistika – dvopredmetni
	Slovakistika – dvopredmetni pedagoški
	Srednjeevropske študije – skupni
3. stopnja	
Humanistika in družboslovje – interdisciplinarni	Področja: Jezikoslovje, Literarne vede, Slavistični študiji

Katedre

- Katedra za ruski jezik
- Katedra za rusko književnost
- Katedra za primerjalno slovansko jezikoslovje
- Katedra za staro cerkveno slovanščino
- Katedra za hrvaški in srbski jezik
- Katedra za hrvaško in srbsko književnost
- Katedra za makedonski jezik in književnost
- Katedra za bohemistiko
- Katedra za polonistiko
- Katedra za slovakistiko

Trenutni raziskovalni projekti in mednarodna sodelovanja

- raziskovalni program *Slovenski jezik – bazične, kontrastivne in aplikativne raziskave* (P6-0215)
- raziskovalni program *Medkulturne literarnovedne študije* (P6-0265)
- bilateralni projekt *Kontrastivno in primerjalno preučevanje* (BI-RU/16-18-009)
- koordinacija dveh Ceepus mrež: Ceepus AT-037 in Ceepus AT-0011

- bilateralni projekt *Jezik hrvaških in slovenskih protestantskih besedil 16. stoletja* (BI-HR/18-19-026)
- bilateralni projekt *Aksiološki diskurz v ruski in slovenski književnosti – tradicija in sodobnosti* (BI-RU/19-20-036)
- Erasmus+ Key action 1 – Mobility for learners and staff (Higher Education Student and Staff Mobility) z Inštitutom za slavistiko Ruske akademije znanosti
- Erasmus+ KA1 2017–2019 izmenjava z Univerzo v Sarajevu in Univerzo v Pittsburghu
- oddelek koordinira skupni magistrski študijski program Srednjeevropske študije: partnerske univerze so Univerza v Bratislavi, Karlova univerza v Pragi in Jagelonska univerza v Krakovu
- mednarodni program študentske izmenjave ERASMUS+

Knjižne zbirke, znanstvene revije

- Slavica Slovenica (knjižna zbirka)

Študentske dejavnosti in društva

- študentska sekcija Slavističnega društva Slovenije

Seznam zaposlenih

- doc. dr. Vanda Babič (od 1995)
- doc. dr. Tatjana Balažic Bulc (od 2001)
- lekt. dr. Ljudmil Dimitrov (2005–2009, od 2014)
- red. prof. dr. Miha Javornik (od 1985)
- lekt. Andreja Klemenčič (od 2014)
- asist. Anežka Kočalková (od 2004)
- lekt. Zdenka Kohoutková (od 2015)
- lekt. Tatjana Komarova (od 1992)
- Branka Kotnik, samostojna strokovna delavka (od 1985)
- lekt. Bojana Maltarić (od 1998)
- izr. prof. dr. Jozef Pallay (od 2003)
- lekt. Sanja Pešorda (od 2018)
- lekt. Darija Pivk (od 2004)
- lekt. Anastasia Plotnikova (od 2016)
- doc. dr. Blaž Podlesnik (od 1999)
- red. prof. dr. Vesna Požgaj Hadži (od 1982)
- Kristina Pritekelj, bibliotekarka (od 2001)
- doc. dr. Špela Sevšek Šramel (od 2006)
- Urška Skalicky, bibliotekarka (od 2002)
- lekt. dr. Joanna Sławińska (od 2004)
- lekt. Marina Spanring Poredoš (od 1996)
- izr. prof. dr. Petra Stankovska (od 2000)
- izr. prof. dr. Đurđa Strsoglavec (od 1996)
- izr. prof. dr. Namita Subiotto (od 2002)
- doc. dr. Matej Šekli (od 2003)
- lekt. dr. Eva Tibenská (od 2015)
- doc. dr. Mladen Uhlik (od 2008)
- lekt. spec. Janja Urbas (od 1987)
- lekt. dr. Maria Waclawek (od 2015)
- izr. prof. dr. Maria Zofia Wtorkowska (od 1999)
- asist. Ana Žabkar Šalić (od 2008)